

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A vagyonkezelő felelőssége
Felelősség a magyar szabályozás alapján**

Szerző: Szigeti Nóra

KONZULENS: DR. MENYHÁRD ATTILA

Budapest
2016

1. Előszó

Dolgozatom témája a bizalmi vagyonkezelésen belül, ahogy a címben is olvasható a vagyonkezelő felelőssége a magyar jogi szabályozás alapján.

„A bizalmi vagyonkezelés a polgári jog egyik legkülönösebb és legsokrétűbb jogintézménye, amelynek jogi minőségét dologi jogi, szerződési jogi és felelősségi elemek sajátos összefüggésrendszere adja.”¹

A bizalmi vagyonkezelési szerződés a magyar jogrendszerben az új 2014. március 15. Napján hatályba lépett, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) keretében került szabályozásra. Ennek az új szerződéstípusnak nincsen az európai jogrendszerekben egységesen elfogadott fogalma és modellje. *„Az új Ptk. a VI. Könyvének XLIII. Fejezetében szabályozza a bizalmi vagyonkezelési szerződést. A megbízási szerződés különleges altípusaként bevezetni kívánt szerződéstípus az Országgyűlés által elfogadott, de hatályba nem lépett 2009. Évi CXX. törvényben is szerepelt már bizalmi vagyonkezelés megnevezéssel, de az új szabályozás számos helyen eltér ettől. Ennek a szerződéstípusnak törvényi szabályozása jelentős újdonságot eredményezhet a magyar joggyakorlatban, számos előnye mellett némi bizonytalanságot is felvetve.”²*

A tulajdonosi és a döntési (menedzsment) pozíciók szétválasztásának lehetőségét több jogintézmény képes biztosítani, amelynek az elfogadottság és a formalizáltság különböző szintjein állnak. A leginkább elterjedt és alkalmazott jogintézmény a tagoktól elkülönült jogalanyisággal létrehozott gazdasági társaság. Emellett elterjedtek olyan, elsősorban szerződéseken alapuló jogviszonyok, amelyek eredményeként egy jogalany megkapja a tulajdonosi döntések meghozatalához szükséges jogosultságokat, miközben a vagyon hasznosításával, illetve az azzal való rendelkezéssel kapcsolatos döntéseit úgy kell meghoznia, hogy a vagyon egyes elemei által előállított haszon egy másik

---

¹ MENYHÁRD ATTILA: A bizalmi vagyonkezelés a magyar polgári jogban In.: KISFALUDI ANDRÁS (SZERK.): Tanulmányok a bizalmi vagyonkezelés jogi szabályozásának elméleti alapjairól, Budapest, ELTE EÖTVÖS K., 2015., 225. o.

² SÁNDOR ISTVÁN: A bizalmi vagyonkezelés és a trust, Budapest, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., 2014., 19. o.

jogalany (az „eredeti” tulajdonos vagy az általa meghatározott harmadik személy) vagyonát gyarapítsa. Ezek közé a jogintézmények közé tartoznak a bizalmi vagyonkezelési formák.³

2. A bizalmi vagyonkezelés - trust

Figyelemmel arra, hogy dolgozatom témája nem a bizalmi vagyonkezelés konstrukciójának bemutatása, magát a bizalmi vagyonkezelés intézményét csak átfogó jelleggel kívánom bemutatni, a vagyonkezelő azon belüli elhelyezkedésének fontos aspektusait megvilágítva.

2.2. A minta: a trust az angolszász jogrendszerben

„A trust egy olyan, az angol jogban kialakult jogintézmény, amelyben a vagyon rendelő (settlor) úgy ruház át tulajdonjogot, hogy az megoszlik azon személy között, aki a tulajdonjogot jogilag megszerzi (trustee, vagyonkezelő), valamint a kedvezményezett (beneficiary) között, akinek a javára köteles a vagyonkezelő a jogait gyakorolni.”⁴

A trust kialakulását a régebbi angol irodalomban, valamint a római jogi fidecomiussiumban, a középkori germán jogi salmann és az iszlám wakf intézményében is próbálták keresni, de azonban az újabb kutatások szerint leginkább az a valószínű, hogy ez egy kifejezetten angol eredetű jogintézmény.

A trust abban különbözik a klasszikus vagyonkezelési konstrukcióktól, hogy a trustee (vagyonkezelő) számára tulajdonjogot biztosít a kezelt vagyon felett, míg a beneficiary (kedvezményezett) egyfajta korlátozott dologi jogosultságot kap ugyancsak a kezelt vagyon felett. Ez adja a bizalmi vagyonkezelés konstrukciójának legfőbb sajátosságát, mivel ezáltal ez a jogosultság egyben megalapozza a trustee elszámolási és lojalitási köteletségét is a beneficiary irányába, tehát azt is mondhatjuk, hogy a trustee kizárólag a beneficiary javára és érdekében köteles a kezelt vagyonról gondoskodni.⁵

³ VÉKÁS LAJOS (SZERK.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal. Budapest, CompLex, 2013. 793. o.

⁴ B. SZABÓ GÁBOR - ILLÉS ISTVÁN - KOLOZS BORBÁLA - MENYHEI ÁKOS - SÁNDOR ISTVÁN: A Bizalmi Vagyonkezelés, Budapest, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., 2014., 27. o.

⁵ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 28. o.

2.3 A trust átvételével kapcsolatos problémák, jogirodalmi nézetek

Az angol jog bizonyos fokú átvétele nélkül a civiljogi rendszerek magánjogi hagyományaira épülő jogrendszerek szabályai nem teszik lehetővé, hogy egy dolgon két különböző tulajdonjog álljon fenn. A trust átvétele tekintetében a kiindulási tétel ebből eredően az, hogy a legal és equitable title konstrukciójához hasonló funkciót betöltő szabályozás kialakítható-e civiljogi környezetben, vagy a trust szerepét más jogintézmény nem töltheti be, így az csak az osztott tulajdonjog adaptációjával van lehetőség a trust szabályozására. Mindkét megoldás mellett jelentős érvek ismerhetők meg a jogtudományban megjelent álláspontok alapján.⁶

„A középkorban Európa északnyugati részén nem vették át a római jogi egységes tulajdon (dominium) elvét, így számos különböző tulajdonjog létezett, ami az angol trust kialakulásához is hozzájárult. A római jog egységes tulajdonjogot elismerő államok jogrendszereiben azonban a trust a tulajdon megkettőzésnek, megosztásának tilalmába ütközött. Az angolszász trust átvétele az angolszász jogrendszerű országokban az angol jog fejlődésével együtt történt meg.”⁷

„A kontinentális európai jogrendszerek számára a legtöbb problémát a trust megértése alkalmával az jelenti, hogy a tulajdont egységként kezelik.” A jogintézmény ezen jogrendszerek jogi dogmatikájában való elhelyezését az a körülmény is megnehezíti, hogy a dologi jogok numerus claususa miatt csak törvényi rendelkezés alapján van lehetőség arra, hogy jogalapot teremtsenek a trustee, mind pedig a beneficiary számára abszolút, in rem védelem igénybevételére a trust-vagyonnal kapcsolatban. Mindehhez a megbízási, alapítványi, öröklési jogi szabályok nem nyújtanak megfelelő eszközt.⁸

2.4. A bizalmi vagyonkezelés fogalma, helye a magyar jogrendszerben

Már a jogtörténeti kezdetektől, egészen az antik jogoktól ismert annak a gazdasági szükségletnek a különböző jogi konstrukciókban történő szabályozása, amikor egyes személy vagy személyek valamilyen okból vagyonuk kezelését, hasznosítását nem tudják vagy nem kívánják személyesen

---

⁶ SÁNDOR, 2014., 185. o.

⁷ SÁNDOR, 2014., 185. o.

⁸ Sándor István: A bizalmi vagyonkezelés és a trust - <http://ptk2013.hu/szakcikkek/sandor-istvan-a-bizalmi-vagyonkezeles-es-a-trust/2913> (utolsó letöltés ideje: 2016.05.10.)

megvalósítani. Ennek érdekében alapvetően két főbb szabályozási forma közül választhatnak: a vagyon tulajdonostól elkülönült jogalanyisággal rendelkező szervezeteken keresztüli vagyonkezelést, melynél a tulajdon közvetetté válik, vagy a kötelmi jogviszonyon, szerződésen alapuló vagyonkezelést. Az utóbbi esetében felmerül a kérdés, hogy a tulajdonos és a vagyonkezelő közötti jogviszony miként jeleníthető meg harmadik személyek irányába. A válasz egyáltalán nem egyszerű, de a trustok kiváló mintának bizonyulnak.⁹

Idehaza sem volt könnyű helyzetben a jogalkotó, amikor a bizalmi vagyonkezelés kodifikálása mellett döntött, ahogy azt már fentebb is jeleztem a kontinentális európai jogrendszerek viszonyulásánál a trust megértése során.¹⁰

A 2013. évi V. törvény, az új Ptk. végül a magyar sajátosságoknak megfelelően a megbízási típusú szerződések körében szabályozza a bizalmi vagyonkezelést. Ez a szerződéses felfogás jelentősen eltér a korábbi bizalmi vagyonkezelési koncepciótól, amely az Országgyűlés által elfogadott, de hatályba nem lépett 2009. évi CXX. törvényben szerepelt.¹¹

„A Ptk. szabályai alapján a bizalmi vagyonkezelési szerződés tehát egy olyan kötelmi jogi intézmény - azon belül is szerződés -, amelynek kimondatlanul is jelentős dologi jogi hatásai vannak.” Ha definiálni szeretnénk a bizalmi vagyonkezelési szerződést a következő képpen tudnánk ezt megtenni; a bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő a vagyonrendelő által tulajdonába adott dolgok, ráruházott jogok és követelések (a kezelt vagyon) saját nevében kedvezményezett javára történő kezelésére, a vagyonrendelő pedig - eltérő kikötés hiányában - díj fizetésre köteles.¹²

Összegzésképpen a bizalmi vagyonkezelés legfőbb jellemzői a következők: a vagyonrendelő meghatározott vagyontárgyak tulajdonjogát (kezelt vagyon) ruházza át a vagyonkezelőre, a vagyonkezelő dologi jogilag korlátlan tulajdonjogot szerez a kezelt vagyon felett, kötelmi jogilag

---

⁹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 29. o.

¹⁰ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 29. o.

¹¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 29. o.

¹² B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 30. o.

azonban korlátot jelentenek számára a vagyonkezelési szerződésben foglaltak, valamint a kedvezményezett érdekei.¹³

3. A magyar szabályozás

A Ptk. 6:310. § (1) bekezdésének értelmében: „A bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő a vagyonrendelő által tulajdonba adott dolgok, ráruházott jogok és követelések (a továbbiakban: kezelt vagyon) saját nevében a kedvezményezett javára történő kezelésére, a vagyonrendelő díj fizetésére köteles.”

Már fentebb is említésre került, hogy nem ez az első szabályozása ennek a szerződéstípusnak a magyar jogban, erre már született egy korábbi konstrukció a 2009. évi CXX. törvényben. Ennek „csíráját” tovább fejlesztve és hibáit lehetőség szerint kiküszöbölni törekedve - a trust - jellegű modellből indul ki, az új Ptk-ban foglalt törvényszöveg, amely annak előnyös vonásait kívánja a magyar gazdasági és társadalmi viszonyokhoz igazítva kihasználni és a magyar jogrendszer sajátosságaihoz adaptálni. A magyar szabályozás kiindulópontja a tulajdoni alapú bizalmi vagyonkezelés. Ezen megoldás lényege, hogy a vagyonrendelő átruházza a vagyonkezelőre a kezelendő vagyont: dolgok tulajdonjogát, jogokat, követeléseket de a vagyonkezelő azt a szerződésben meghatározott korlátok között és a kedvezményezett javára köteles kezelni. A Ptk. a bizalmi vagyonkezelés leglényegesebb magánjogi szabályait adja meg. A bizalmi vagyonkezelés szerződéses elemét helyezi középpontba, és ezért a szerződési jogban, a megbízáshoz legközelebb álló, új nevesített szerződésként szabályozza az intézményt. A jellegét tekintve a szabályozás alapvetően diszpozitív; néhány kérdésben szükséges kógens normák alkalmazása. A törvénykönyv a bizalmi vagyonkezelés alaptípusát visszterhes szerződésként fogalmazza meg, de megenged ingyenes alakzatot is. Tekintettel arra, hogy a magyar jogban a bizalmi vagyonkezelés hagyományok nélküli vadonatúj jogintézmény, írásbeli alakot ír elő a szerződés érvényességéhez, ehhez főszabályként magánokirati forma elegendő.¹⁴

A szerződésben pontosan meg kell határozni a vagyonkezelésbe kerülő vagyontárgyakat: dolgokat, jogokat, követeléseket. A vagyonrendelő határozza meg ezen kívül a kezelt vagyomból történő juttatások formáit is. A vagyonkezelő tulajdonosává válik a kezelt vagyonnak, ami azt jelenti, hogy

¹³ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 30. o.

¹⁴ VÉKÁS, 2013. 794. o.

nemcsak birtokolja azt, hanem hasznosíthatja is azok elemeit és rendelkezhet is velük. Tulajdonosként történő eljárásának kereteit ugyancsak a szerződésben foglalt feltételek határozzák meg; az itt lefektetett előírások szerint és korlátok között rendelkezhet a vagyonkezelő a kezelt vagyonba tartozó vagyontárgyaktól - későbbiekben részletesebben kifejtendő vagyonkezelő felelőssége.¹⁵

4. A vagyonkezelésről általában

4.1. A vagyonkezelés fogalma

Maga a vagyonkezelés, illetve a vagyonkezelő helyzete ebben a jogviszonyban azért kiemelten fontos, mert a bizalmi vagyonkezelés legfontosabb jellemzője, hogy elválnak benne a vagyon kezelése, amely a trustee feladata, és vagyon hasznainak élvezete, amely a kedvezményezett kiváltsága.¹⁶

Nálunk az idegen vagyonok kezelésére nem találunk megfelelően kiforrott jogintézményt, ezért Magyarország számára a vagyonkezelés lehetősége külön hangsúlyt érdemel. A trustok helyi viszonyra szabott recepciója azonban betölthetné ezt az űrt, amit a szabályozatlan jogi vagyonkezelés okoz, és egy helyesen kialakított szabályozás egyúttal élénkítően is hatna a gazdaság teljesítményére.¹⁷

A bizalmi vagyonkezelés, melyhez ihletet az angolszász trustok adtak, az érdeklődés homlokterébe állította a vagyonkezelést. Ez a jelenség korántsem meglepő, hiszen ez a szerződéstípus (és a trust) valamennyi vagyonkezelési jogintézmény alaptípusa. A vagyonkezelési tevékenység csak benne tud teljes pompájában megjelenni, az intézmény elemzése is elképzelhetetlen lenne a vagyonkezelési tevékenység behatóbb vizsgálata nélkül.¹⁸

A vagyonkezelés egy olyan komplex feladat, amely nagymértékben függ a kezelt vagyon jellegétől, összetételétől, a vagyonkezelési jogviszony tartalmától (különösen a vagyonkezelő jogaitól és kötelezettségeitől) és a gazdasági haszonhúzó, az ún. kedvezményezettek számtól és érdekeitől,

---

¹⁵ VÉKÁS, 2013. 794-795. o.

¹⁶ KISFALUDI, 2015., 140. o.

¹⁷ KISFALUDI, 2015., 140. o.

¹⁸ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 25. o.

valamint a vagyonkezelő számára biztosított esetleges diszkracionális jogok (pl. a kedvezményezett-kijelölési jog) terjedelmétől. A vagyonkezelői szerepköröket ennek megfelelően sokszínűség jellemzi.

Megállapíthatjuk, hogy a vagyonkezelés a tulajdonosi jogok gyakorlásával járó tevékenységet foglalja magában. Fontos, hogy ezt elhatároljuk a tiszta tulajdonosi joggyakorlástól, hiszen tartalmilag mindkettő a tulajdonjogból fakadó jogosítványok gyakorlását jelenti. Ezt az elhatárolást a joggyakorlás irányán keresztül tehető meg. Maga a vagyonkezelő sohasem a saját javára végzi a tulajdonosi jogok gyakorlását, hanem valaki más érdekében, aki jelen esetben a kedvezményezett. A tulajdonos ezzel szemben saját javára gyakorolja az őt megillető jogosultságokat, ezért nem is terhelik a vagyonkezelő egyébként jellemző speciális kötelezettségek.¹⁹

„Összefoglalóan a vagyonkezelés tehát egy adott dolog, dolgok csoportja, vagy egyéb jog felett (ún. kezelt vagyon), a tulajdonból fakadó egy vagy több részjogosítvány (birtoklási, használat, hasznok szedése, rendelkezési jog) gyakorlást jelenti, a vagyonkezelő különböző személy javára.”²⁰

Ebből kitűnik, hogy számos jogintézmény képes vagyonkezelési célokat szolgálni.²¹

5. A vagyonkezelő

5.1. A vagyonkezelőről általában

A bizalmi vagyonkezelés lelke, a vagyonkezelő. Mondhatjuk ezt azért, mert az ő kezében összpontosulnak a vagyonkezelési számai, azaz a vagyonrendelő őt bízza meg a vagyon kezelésével, övé a kezelt vagyon tulajdonjoga, ő hatja végre a vagyonkezelési tevékenységet, és ő felelős a kezelt vagyon feloszlásáért a kedvezményezettek között.

A vagyonkezelői feladat rendkívül összetett, szerteágazó, amely komoly odafigyelést és akár önfeláldozást is igényel. A vagyonkezelő megbízatásának elfogadásával vállalkozik arra, hogy a kezelt vagyon tulajdonosának helyébe lépve legjobb tudása szerint, a kedvezményezettek

¹⁹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 23-24. o.

²⁰ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 24. o.

²¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 24. o.

érdekeinek megfelelően hasznosítsa azt, ez egyfajta lojalitásnak tekinthető. Nemcsak óriási felelősséget vállal ezáltal a vagyonkezelő, hanem mind jogilag, mind gazdaságilag jelentős felkészültséget, idő- és munkaráfordítást, valamint szakmai- adminisztratív jártasságot kell, hogy biztosítson a kedvezményezett számára.

A bizalmi vagyonkezelés lényegi eleme az absztrakt módon és a vagyonrendelőtől függetlenül a vagyonkezelő hűsége, lojalitása a vagyonkezelési jogviszonyhoz, ezen belül különösen a kedvezményezetthez.²²

Annak ellenére, hogy a vagyonkezelő szerepe ebben a szerződéstípusban kiemelt, központi szerepet tölt be, nem lehet egységesen a „vagyonkezelőről beszélni”. A vagyonkezelői jogviszonyok rendkívül eltérőek és sokszínűek lehetnek, ezért a vagyonkezelői szerepkörökre gyakran különböznek egymástól. Ennek tudható be, hogy a Ptk. is csak a vagyonkezelői minőség korlátait emeli ki, a felekre bízva azonban az egyes jogok, jogkörök kötelezettségének és felelőségek terjedelmének meghatározását.²³

5.2. A vagyonkezelő mint tisztségviselő

Kiemelten fontosnak tartom, hogy mielőtt témám alaposabb kifejtésre kerülne, vagyonkezelői jogviszony létrejöttéről, megszűnéséről és egyéb változatairól is szó essen, hiszen ezek ismertetésével válik teljessé a kép a vagyonkezelőt illetően, majd ezután beszélhetünk a felelőségi alakzatról is.

A bizalmi vagyonkezelés a vagyonkezelő szerződési pozícióját tekintve is lényegesen különbözik a hagyományos szerződésektől. A magyar szabályozás is abba az irányba mozdult el, hogy kiemelje a vagyonkezelőt a szerződési fél pozíciójából, és kvázi tisztségviselőt csináljon belőle.²⁴

Ez a szabályozásban több pontos is tetten érhető:

---

²² B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 158. o.

²³ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 157-158. o.

²⁴ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 159. o.

1. a megbízási szerződéssel szemben, a bizalmi vagyonkezelés nem szűnik meg a vagyonkezelő halálával, jogutód nélküli megszűnésével²⁵
2. a vagyonrendelő (adott esetben a kedvezményezett) bármikor elmozdíthatja (visszahívhatja) vagyonkezelőt, és újat nevezhet ki²⁶
3. a vagyonkezelő a társasági jogban ismert vezető tisztségviselői alakzathoz hasonlóan önállóan²⁷ és saját felelősségére köteles eljárni
4. a kezelt vagyon adózása tekintetében a vagyonkezelő jár el (kvázi képviselőként)²⁸

Ezen pontok alapján látható, hogy a vagyonkezelő jogállása merőben megfelel a társasági jogból ismert vezetőtisztségviselőnek, melynek oka, hogy mindkettejük pozíciója megköveteli az szabad és önálló döntéshozatalt, amiért cserébe viszont nagy felelősséggel tartoznak.²⁹

5.3. Ki lehet vagyonkezelő?

A magyar szabályozás egy kétlépcsős rendszert alakított ki. A vagyonkezelővel kapcsolatos általános szabályokat a Ptk. tartalmazza, míg a regulációt jobban igénylő vagyonkezelői körre vonatkozó speciális kritériumokat a bizalmi vagyonkezelésről és tevékenységük szabályairól szóló 2014. évi XV. törvény (továbbiakban Bvktv.) határozza meg. Tehát vagyonkezelő személyének egyrésztől polgári jogi követelményeknek kell megfelelnie, másrésztől közjogi szabályok is vonatkoznak rájuk. Ezt a két aspektust csak érintőlegesen kívánom bemutatni, mielőtt rátérek a vagyonkezelő felelősségére.

30

A Ptk. nem korlátozza a lehetséges vagyonkezelők körét, ami azt jelenti, hogy bárki, azaz természetes és jogi személy egyaránt vállalhat vagyonkezelővé, viszont egyetlen feltételként a jogképesség meglétét nevesíti. A Ptk. 2:1 § (1) bekezdése kimondja, hogy „*Minden ember jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.*”³¹

---

²⁵ Ptk. 6:326. § (5) bekezdés

²⁶ Ptk. 6:325. §

²⁷ Ptk. 6:316. §-a alapján a vagyonkezelő nem utasítható

²⁸ Art. 9/A. § (1) bekezdés

²⁹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 159. o.

³⁰ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 160. o.

³¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 165. o.

Ezen kívül szükséges, hogy a vagyonkezelő, el tudja látni feladatát, amihez cselekvőképességgel kell rendelkeznie, annak ellenére, hogy ilyen követelményt a Ptk. nem ír elő, nincs jogi akadálya annak, hogy a vagyonrendelő részlegesen cselekvőképtelen vagy cselekvőképességében teljesen korlátozott személyt (kiskorút) jelöljön ki.³²

Ahogy azt fentebb említettem, polgári jogi szempontból bármely jogképességgel rendelkező személyből vagy akár szervezetből válhat vagyonkezelő, a bizalmi vagyonkezelés közjogi hátterét adó Bvktv. viszont még két további követelményt támaszt.

Az egyik ilyen követelmény az, hogy amennyiben a vagyonkezelő évente legfeljebb egy alkalommal köt bizalmi vagyonkezelés szerződést és vagyonkezelési díj vagy más gazdasági előny nem haladja meg ezen szerződés esetében sem a kezelt vagyon szerződéskötéskori értékének egy százalékát, akkor a vagyonkezelő nem üzletszerűen végez vagyonkezelési tevékenységet, hanem úgynevezett eseti bizalmivagyonkezelést végez, amelyre kevésbé szigorúbb szabályok vonatkoznak.³³

Ezzel szemben, ha a vagyonkezelő vagy a jogviszony a kritériumok bármelyikének nem felel meg, akkor a vagyonkezelő üzletszerűen végzi a vagyonkezelést, amire szigorúbb szabályok vonatkoznak a törvény alapján.³⁴

Mivel dolgozatom témája nem ez a kettős elhatárolása az intézménynek, ezért erre részletesebben nem térek ki a továbbiakban.

Arra viszont még szeretnék pár szót szentelni, hogy mennyire fontos az, hogy a vagyonkezelői tisztséget egy arra alkalmas személy töltsse be. Mivel a Ptk. a jogképességen kívül nem szab egyéb feltételt, ezért attól, hogy valaki jogi szempontból alkalmas a tisztség betöltésére, még korántsem biztos, hogy célszerű őt választani e pozícióra. Ahogy már korábban is említettem ez a tisztség komoly szakmai felkészültséget igényel mindenféle szempontból, továbbá a vagyonkezeléssel együtt előforduló pszichológiai, közgazdasági, jogi és adminisztratív feladatok megoldására is alkalmasnak kell lenni.³⁵

---

³² B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 165. o.

³³ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 162. o., Bvktv. 3.§ (1) bekezdés

³⁴ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 162. o.

³⁵ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 175. o.

5.4. A vagyonekezelői tisztség létrejötte és megszűnése, a jogutódlás a vagyonekezelői tisztségben

Átfogóan szeretném szemléltetni a tisztség létrejöttének és megszűnésének legfontosabb aspektusait a továbbiakban.

5.4.1.A tisztség létrejötte

A vagyonekezelői tisztség két lépcsőben jön létre. Az első lépés az arra jogosult (vagy maga a szerződés) kijelöli a vagyonekezelő személyét, aki elfogadja a megbízást. (Ha mindez szerződéskötés esetén történik, akkor egybeesik a szerződés létrejötte és a vagyonekezelői tisztség létrejötte).³⁶

Miután a vagyonekezelő elfogadta a tisztséget, számos teendő, kötelezettség hárul az újdonsült tisztségviselőre. Közülük szükséges kiemelni a lojalitási kötelezettséget, ami nem jelent mást, mint azt az elvárás, hogy a vagyonekezelő a kedvezményezettek érdekeinek elsődleges figyelembevételével járjon el³⁷, továbbá idesorolható még három fontos feladat, melyről a kijelölés elfogadása után haladéktalanul intézkedni kell az illetékes vagyonekezelőnek.³⁸

Először is meg kell ismernie a bizalmi vagyonekezelési szerződés tartalmát és annak hátterét, ami alatt az érintett felek kapcsolatának, illetve közöttük fennálló kapcsolatrendszer megismerését értjük, valamint tisztában kell lennie a vagyonekezelő és a kedvezményezettek személyével a közöttük lévő viszonyal és magával a vagyonekezelés céljával is.³⁹

Aztán át kell tekintenie az esetleges korábbi vagyonekezelői tevékenységet. Természetesen ez csak akkor szükséges, ha már egy létező bizalmi vagyonekezelési jogviszonyba történő bekapcsolódásról beszélhetünk, ekkor viszont a szerződésen kívül tisztában kell lennie a korábbi esetleges vagyonekezelők tevékenységével is. *„Ha az új vagyonekezelő elmulasztotta tájékoztatni a*

---

³⁶ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 181. o.

³⁷ Ptk. 6:317. § (1) bekezdés

³⁸ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 185. o.

³⁹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 185. o.

vagyonrendelőt és a kedvezményezetteket az előző vagyonkezelő kötelezettségzegéséről, de azt felismerte vagy felismerhette volna, akkor a mulasztás kapcsán felmerülhet az ő felelőssége is.”⁴⁰

A harmadik feladat, melyről haladéktalanul intézkedni köteles a vagyonkezelő, hogy birtokába és tulajdonában kell vennie a kezelt vagyont. Hiszen ez lesz minden további eljárásnak feltétele, hogy ténylegesen rendelkezzen a kezelt vagyonnal. Mielőtt ezt megteszi szükséges felmérnie, hogy milyen vagyontárgyak tartoznak a kezelt vagyonba és majd ezután kell az uralma alá hajtania őket. Amihez jogalapot szolgáltathat a bizalmi vagyonkezelési szerződés. A birtokbavétel csupán önmagában nem elégséges, még hozzátartozik a tulajdonjog is, ezért köteles haladéktalanul intézkedni a tulajdonjogának bejegyzéséről is a megfelelő nyilvántartásba. ⁴¹

5.4.2. A tisztség megszűnése

A Ptk. a tételesen csak a bizalmi vagyonkezelési szerződés megszűnését szabályozza, az egyes alább felsorolt szabályok egymásra vetítésével meghatározhatók a vagyonkezelői tisztség megszűnéséhez vezető okok. Ez a szabályanyag diszpozitív, ezért változtatható. ⁴²

A vagyonkezelői tisztség következő esetekben szűnik meg; a vagyonrendelő és vagyonkezelő közös megegyezésével ⁴³, a vagyonkezelő felmondásával ⁴⁴, visszahívással ⁴⁵, valamint a vagyonkezelő halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével ^{46, 47}

5.5. Több személy részvétele a vagyonkezelésben

A Ptk. 6: 324 §-nak értelmében *„Ha a vagyonrendelő több vagyonkezelőt jelöl ki, a vagyonkezelők együttesen járnak el és közösen döntenek.”*

---

⁴⁰ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 185. o.

⁴¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 185. o.

⁴² B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 186. o.

⁴³ Ptk. 6:212. §

⁴⁴ Ptk. 6:326.§ (1) bekezdés b) pont

⁴⁵ Ptk. 6:325. § (1) - (2) bekezdései

⁴⁶ Vö.a Ptk 6:328. § (2) bekezdésével

⁴⁷ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 186. o.

Ez azt jelenti, hogy beszélhetünk olyan felállásról is ezen szerződéstípus során, amely alkalommal a vagyonkezelési tevékenységet egyidejűleg több személy látja el. Általánosságban ez a vagyonkezelő párhuzamos eljárásban nyilvánul meg, de az is előfordul, hogy a vagyonkezelő egyes vagyonkezelési résztevékenységek elvégzéséhez közreműködőt vesz igénybe. Azért találtam fontosnak megemlíteni ezt a konstrukcióját a vagyonkezelői felállásnak is, mert a felelősségi szabályok ennél másképpen alakulnak.⁴⁸

6. A vagyonkezelő felelősségéről általában

A szerződés bizalmi jellegéből fakadó fokozott követelményeknek megfelelően a vagyonkezelőnek a kedvezményezett érdekeinek elsődleges figyelembevételével mellett kell eljárnia, köteles a kezelt vagyont az előre láthatóan fenyegető kockázatokkal szemben megóvni.⁴⁹

A bizalmi vagyonkezelés központi szereplője a vagyonkezelő. *„Hatáskörének határait illetve azon keresztül jogviszony természetét ezért elsősorban a vagyonkezelő számára a kezelt vagyonnal, valamint magával a vagyonkezelés jogviszonnyal kapcsolatban fennálló jogkörei, az őt terhelő kötelezettségek és vagyonkezelői felelősség terjedelme határozza meg.”*⁵⁰

Ehhez kapcsolódnak még különböző - jelen dolgozatban kifejtésre nem kerülő - jogok, jogkörök, kötelezettségek. A jogok abban térnek el a jogköröktől, hogy nem a vagyonkezelői kötelezettségek teljesítését, hanem a vagyonkezelő személyét biztosítják.⁵¹

6.1. A felelősségi szabályozás alapvető elemei

A felelősséget vizsgálva több ezzel kapcsolatos alapvető elemet elhatárolhatunk. Az egyik ilyen a vagyonkezelő döntési szabadságának és terjedelmének meghatározása. Mely során a szabályozásnak abból az alapfeltevésekből kell kiindulnia, hogy a vagyonkezelő a kezelt vagyon felett teljes egészében megkapja a tulajdonost megillető döntési és rendelkezési jogot, így magának a

⁴⁸ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 190. o.

⁴⁹ SÁNDOR, 2014., 398. o.

⁵⁰ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 193. o.

⁵¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 194. o.

felelőségének is ehhez kell igazodnia. A szabályozás viszont mindemellett kikötheti, hogy a vagyonkezelő a jogviszonyból eredő kötelezettségeit az ilyen pozíciót betöltő személyektől elvárható és szakmai elvárásoknak megfelelő gondossággal köteles ellátni, a kedvezményezett érdekeinek elsődlegessége mellett. Ez kiterjedhet arra is, ami már korábban kifejtésre került, hogy a vagyonkezelő valamely speciális képzettséggel vagy tapasztalattal rendelkezik, és erre tekintettel a tapasztalatot igénylő piaci szegmensben tevékenykedik, akkor az elvárás is ehhez igazodik.⁵²

6.2. A felelőségi irányok

Ahogy a szabályozást vizsgáljuk láthatjuk, hogy a bizalmi vagyonkezelő sajátos jogállásából kifolyólag egyszerre több irányba tartozik felelőséggel.

Ezek a lehetséges irányok felvetődhetnek egyrészt a bizalmi vagyonkezelési jogviszony szereplőivel szemben, a vagyonkezelői kötelezettségek sérelme esetén, ugyanis ezek a vagyonkezelési szerződés részei, ezáltal megszegésükkel a vagyonkezelő szerződésszegést követ el, amiért felelőséggel tartozik. Ezt nevezzük belső felelőség esetkörének. A másik felelőségi irány, a külvilág irányába való felelősége a vagyonkezelőnek (külső felelőség), hiszen tulajdonosi minősége okán kapcsolatba kerül a kezelt vagyonnal szerződni kívánó vagy azzal más módon érintkezésbe lépő harmadik személyekkel is.⁵³

6.2.1. A vagyonkezelő belső felelősége

A Ptk. 6:321. § (1) bekezdésének értelmében „A vagyonkezelő kötelezettséginek megszegéséért a szerződésszegésért való kártérítési felelőség általános szabályai szerint felel a vagyonrendelővel, illetve a kedvezményezettrel szemben.”

Ez a felelőségi alakzat egyszerre két személy, a vagyonrendelő és a kedvezményezett irányában áll fenn. A felelőség alapja elviekben lehet büntetőjogi és polgári jogi is.⁵⁴

---

⁵² MENYHÁRD ATTILA: A bizalmi vagyonkezelés a magyar polgári jogban In.: KISFALUDI ANDRÁS (SZERK.): Tanulmányok a bizalmi vagyonkezelés jogi szabályozásának elméleti alapjairól, Budapest, ELTE EÖTVÖS K., 2015., 264. o.

⁵³ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 219. o

⁵⁴ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 219. o

Büntetőjogi felelősség esetkörében a csalás tényállása jöhet csak szóba. Csalásról akkor beszélhetünk, ha vagyonkezelő mást (jellemzően a kedvezményezett) szándékosan tévedésben tart, és ezzel okoz kárt.⁵⁵

*„A polgári jogi felelősség vonatkozásában a vagyonrendelő és kedvezményezett egyidejűleg fennálló felelősség jelentős mértékben eltér az angolszász trustok és a bizalmi vagyonkezelés egyéb modelljeiben megszokott felelősségi alakzatokhoz képest.”*⁵⁶ Ugyanis a legtöbb jogrendszerben a kedvezményezett a vagyonkezelési jogviszony letéteményese, ezért ő jogosult azt ellenőrizni és kikényszeríteni, mely értelmében a vagyonkezelő felelősségre vonásának lehetősége is a kedvezményezettet illeti meg.⁵⁷

A magyarországi szabályozás azonban másképp alakult, nálunk a vagyonrendelő rendkívül széles jogosítványokkal rendelkezik a jogviszonyok kikényszerítése területén. Teszi mindezt, mivel a szerződés is a vagyonrendelő és a vagyonkezelő között áll fenn, ezért a Ptk. vagyonrendelővel szemben is telepít felelősséget magára a vagyonkezelőre. Továbbá a jogalkotó elismeri és védelemben részesíti ugyanakkor a kedvezményezettnek a kezelt vagyonhoz fűződő érdekelttségét, mindezért a kedvezményezett irányába is fennáll a vagyonkezelői felelősség. Következtetés képpen megállapítható, hogy a felelőssége kétirányú; egyrészt tartozik a vagyonrendelőnek, másrészt fennáll a lojalitási kötelezettsége a kedvezményezett felé.⁵⁸

Természetesen, amikor a vagyonkezelő felelősségét elemezzük, mint minden más esetben, itt is beszélhetünk az mentesülési lehetőségről, illetve a kártérítés mértékének esetköréről is.

A Ptk. 6:321. § (2) bekezdése kimondja: *„Ha a vagyonkezelő feladatát ellenszolgáltatás nélkül látja el, felelősségére az ingyenes szerződések megszegéséért való kártérítései felelősség szabályait kell alkalmazni.”*

Ahogy a törvényszövegben olvashatjuk, az új Ptk. eltérő felelősségi alakzatokat vezetett be a visszterhes és az ingyenes szerződések esetében, szakítva a korábbi elvekkel. A vagyonkezelő

---

⁵⁵ Vö. Btk. 373 § bekezdése, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 219. o

⁵⁶ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 219. o

⁵⁷ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 219. o

⁵⁸ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 220. o

mentesülésének lehetősége illetve a kártérítés mértékének változása nagymértékben függ attól, hogy a vagyonkezelő ingyenesen vagy ellenérték fejében tölti-e be a tisztséget.^{59 60} „Ennek kapcsán az egyetlen közös szabály az, hogy vagyonkezelő minden esetben köteles visszatéríteni kezelt vagyon javára azt a vagyoni előnyt, amihez a kötelezettségszegése révén jut.”⁶¹

Továbbiakban összefoglalás jelleggel említésre kerül a visszterhes szerződés esetén illetve az ingyenes vagyonkezelés esetében a kártérítés mértéke és a vagyonkezelő felelőssége.

A vagyonkezelő felelőssége visszterhes szerződések esetkörében:

Visszterhes szerződések esetében a törvény objektívvá tette a vagyonkezelő felelősségét, ami azt jelenti, hogy a szerződéssel okozott károk körében szankcionálja aszerint, hogyha bebizonyosodott a szerződésszegés. Csak akkor mentesül a vagyonkezelő a felelősség alól, ha a szerződésszegést „ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.”⁶²

Ezek a kimentési feltételek, mint azt láthatjuk is, rendkívül szigorúnak bizonyulnak. Még vis maior esetében sem biztosít automatikus mentesülési lehetőséget a szabályozás, ez esetben is megköveteli a fentebb felsorolt feltételek bizonyítását.

Szándékos károkozás esetén az új szabályozás alapján is a teljes kár megtérítésnek van helye, ami azt jelenti, hogy mind a kezelt vagyonban mind a kedvezményezett vagyonában bekövetkezett esetleges ún. következménykárokat, továbbá az elmaradt vagyoni előnyt meg kell téríteni. Gondatlan károkozás esetkörében viszont a vagyonkezelő csak a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett károk megtérítésére kötelezhető minden esetben. Megállapítható, hogy a kezelt vagyonba esett károkat tehát a visszterhes szerződés alapján eljáró vagyonkezelő mindig köteles megtéríteni. Olyan eset is előfordulhat, hogy a vagyonkezelő kötelezettségszegése a jogosult egyéb vagyonában is kárt okoz.⁶³

---

⁵⁹ Ptk. 6:321. § (1) - (2) bekezdései

⁶⁰ Ptk. 6: 61.§

⁶¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 220. o

⁶² Ptk. 6:142 §, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 221. o

⁶³ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 221. o.

A bizalmi vagyonkezelés során a legfőbb probléma az előreláthatósággal az, hogy ezen szerződések gyakran hosszú távra kötöttek, ami által nagyon nehézé válik annak a megállapítása, hogy az adott kár, vagy elmaradt vagyoni előny kockázata előre látható volt -e a szerződés megkötésekor. Tehát minél hosszabb ideje zajlik egy ilyen szerződés, annál kevesebb az esélye annak, hogy a vagyonkezelőt a következménykárok illetve az elmaradt vagyoni előny megtérítésére kötelezzék.⁶⁴

A vagyonkezelő felelőssége ingyenes szerződések esetkörében:

Másképpen alakul a mentesülés lehetősége, illetve a kártérítés mértéke abban az esetben, ha a tisztség ellátására ellenérték nélkül, ingyenesen került sor.

Ingyenes szerződések körében szándékosság esetén nincs teljes kártérítés, csak a szolgáltatás tárgyában bekövetkező károkat, következménykárokat köteles megtéríteni a vagyonkezelő. Gondtalanság esetén csak a közvetlen következménykárokat kell megtéríteni, tehát azokat, melyeket a szolgáltatás maga okoz a jogosult vagyonában, de ekkor is mentesül a vagyonkezelő, ha be tudja bizonyítani, hogy nem volt neki felróható a kötelezettségszegés.⁶⁵

Ingyenes szerződések esetében a vagyonkezelői felelősség tehát továbbra is felróhatósághoz kötött. Ebben a szerződés körben nemcsak a kimentési lehetőség biztosít könnyebbséget, hanem korlátozást jelent a kártérítés mértékével kapcsolatban, hogy a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett károkat nem kell megtéríteni.⁶⁶

A bizalmi vagyonkezelés esetében külön gondot jelent a jogosult vagyonában bekövetkező károk fogalmának értelmezése. A Ptk. 6. 311 § (1) bekezdésének értelmében „A vagyonkezelő határozza meg a kedvezményezett és a kedvezményezetti jogosultság keletkezésének és megszűnésének feltételeit. A kedvezményezett a kedvezményezettek körére való utalással is meghatározható.”

Mely alapján előfordulhat az olyan kikötés a szerződésben, amely lehetőséget biztosít a kedvezményezett számára, hogy kedvezményezetti jogosultságát átruházza harmadik személyek javára. A kedvezményezetti jogosultság így vagyoni értékű jog lesz, amely része a vagyonának. A vagyonkezelő kötelezettsége pedig így a kezelt vagyonban esett kár révén csökkentheti a

⁶⁴ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 222. o.

⁶⁵ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 222. o.

⁶⁶ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 223. o.

kedvezményezett jogossága értékét, ilyenkor a vagyonkezelőt elvileg kötelezni lehet ezen értékcsökkenés megtérítésére.⁶⁷

Közreműködő, tanácsadó alkalmazása során alakuló felelősség:

Mivel vagyonkezelői döntések nagy része különleges hozzáértést igényel, a legtöbb esetben várhatóan harmadik személyek igénybevételére is sor fog kerülni feladataik ellátásához.⁶⁸

Ekkor természetesen felelősséggel tartozik mind az igénybe vett közreműködőkért, mind pedig a javára eljáró tanácsadókért is. Közreműködők esetén szem előtt kell tartani, hogy az igénybevétel jogszerű volt-e vagy sem, mert a felelősség ez alapján alakul. Ha nem volt jogszerű az igénybevétel, a vagyonkezelő úgy felel, mintha maga járt volna el, ha jogszerű volt az igénybevétel, akkor minden olyan kárt kell megtérítenie a vagyonkezelőnek, ami a közreműködő igénybevétele nélkül nem következett volna be.⁶⁹

Tanácsadó alkalmazása esetén főszabály szerint szintén a vagyonkezelő tartozik felelősséggel a vagyonrendelő és a kedvezményezett irányába. A Ptk. egy speciális szabály szerint mentesül a vagyonkezelő a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a tanácsadó megválasztásában, utasításokkal való ellátásában és felügyeletében felróhatóság nem terheli eseti jellegű megbízási jogviszony alapján eljáró tanácsadók alkalmazásának tekintetében.⁷⁰ De ez csak a közvetlen károkozás előfordulásánál alakul így, ha a tanácsadó tévedése alapján vagyonkezelő hoz olyan döntést, amely károkozáshoz vezet, ezesetben a felelősség továbbra is a vagyonkezelőt terheli.⁷¹

6.2.2. A vagyonkezelő külső felelőssége

A jogviszony alapján a vagyonkezelő gyakorolja a kezelt vagyon feletti tulajdonosi jogokat. Tevékenysége során a külvilág felé teljes értékű tulajdonsoként jelenik meg, ezáltal tud harmadik személyekkel kapcsolatba kerülni. A tulajdonosi minőséghez hasonlóan ezért szerződéses alapú

⁶⁷ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 223. o

⁶⁸ MENYHÁRD ATTILA: A bizalmi vagyonkezelés a magyar polgári jogban In.: KISFALUDI ANDRÁS (SZERK.): Tanulmányok a bizalmi vagyonkezelés jogi szabályozásának elméleti alapjairól, Budapest, ELTE EÖTVÖS K., 2015., 265. o.

⁶⁹ Ptk. 6: 148. §, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 224. o

⁷⁰ Ptk. 6:542. §

⁷¹ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 224. o.

felelősség terheli a kezelt vagyonnal összefüggésben megkötött szerződések esetében, míg a vagyonkezelési tevékenység végzése során harmadik személyeknek okozott károk deliktuális jellegű felelősséget váltanak ki.⁷²

A bizalmi vagyonkezelő felelőssége a kezelt vagyon terhére vállalt kötelezettségeikért a következőképpen alakul. Az kezelt vagyon (amely a ún. alvagyont képez a vagyonkezelő vagyonán belül) elkülönül a vagyonkezelő személyes vagyonától. Mindez azt is jelenti, hogy a vagyonkezelő csak a kezelt vagyon erejéig köteles harmadik személyekkel szemben vállalt kötelezettségeket teljesíteni., magával személyes vagyonával szemben nem lehet igényt érvényesíteni.⁷³

Ez alól kivételt jelent, ha a kezelt vagyon terhére vállalt kötelezettségre nincs elég fedezet a kezelt vagyonban, és a másik fél nem tudott és nem is tudhatott arról, hogy a vagyonkezelő kötelezettségvállalása túlterjeszkedett a kezelt vagyonon. Ebben az esetben személyes vagyonával is helyt kell állnia.⁷⁴

A vagyonkezelő külső felelőssége másik tárgyalandó esete a harmadik személynek okozott károkért fennálló (deliktuális) felelősség. Ez akkor vetődik fel, ha a tevékenysége során a vagyonkezelő olyan személynek okoz kárt, akivel nem áll szerződéses kapcsolatban. A magyar szabályozás szerint is kétségtelen, hogy a vagyonkezelőt ilyen esetben személyesen terheli a felelősség, hiszen a károkozás az ő cselekménye miatt következett be.⁷⁵ A károkozást csak a vagyonkezelő személyes károkozásának lehet tekinteni, amiért a személyes vagyonával köteles helytállni. (A vagyonrendelőt a Ptk.6:543.§-a mindaddig felelősséggel terheli a vagyonkezelő károkozásáért, amíg a személyét meg nem nevezi a károsulnak.)⁷⁶

A Ptk. 6: 318. § (1) bekezdéséből következően, amely kimondja, hogy „ *A vagyon kezelése magában foglalja a vagyonkezelőre átruházott tulajdonjogból, más jogokból és követeléséből fakadó jogosultságok gyakorlását és az azokból fakadó kötelezettségek teljesítését.*” megállapítható, hogy

---

⁷² B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 225. o.

⁷³ Vö. Ptk. 6:323. § (1) bekezdés, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 226. o

⁷⁴ Vö. Ptk. 6:323. § (2) bekezdés, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 226. o.

⁷⁵ Vö. Ptk 6:519. §

⁷⁶ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 226. o.

vagyonkezelő, mint kezelt vagyon tulajdonosa, ugyanúgy felel a harmadik személyeknek okozott károkért, mintha azt egy nem vagyonkezelő tulajdonos okozta volna.⁷⁷

6.2.3. Több vagyonkezelő felelőssége

Korábban már említésre került az a konstrukció, amikor a vagyonkezelést nem egy személy, hanem egyidejűleg több vagyonkezelő látja el, ekkor természetesen a felelősség is másképp alakult, erről kívánok pár szót szólni a továbbiakban.

Ebben az esetben megfontolást jelent a felelősségmegosztás kérdése, hiszen a Ptk. szerint a vagyonkezelők mind harmadik személyekkel, mind a kedvezményezettrel és a vagyonrendelővel szemben egyetemlegesen felelősek bármelyikük kötelezettségzegéséért.⁷⁸

Ennek háttérében az áll, hogy a vagyonkezelők a törvény értelmében nemcsak közös tulajdont szereznek a kezelt vagyon felett, de együttesen is jogosultak eljárni, ami azt jelenti, hogy közösen hozzák meg a döntéseket.⁷⁹

6.2.4. Felelősség korlátozás

Felmerülhet bennünk a kérdés e szerződéstípus kapcsán is, hogy indokolt lehet -e és ha igen, milyen korlátok között teret engedni annak, hogy a vagyonkezelő szerződésben korlátozza a felelősség a jogviszonyból fakadó kötelezettségeinek megsértéséért. Ebben a körben nincs szükség külön szabályozásra. *„A szerződészegésért való felelősség visszaélésszerű kizárása és korlátozása elősorban a vagyonkezelést piaci alapon, üzletszerűen végző vállalkozások általános szerződési feltételeinek alkalmazása körében jelenthet valós kockázatot, amit viszont az általános szerződési feltételekre vonatkozó szabályok várhatóan megfelelően kezelnek majd.”*⁸⁰

⁷⁷ B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 226. o.

⁷⁸ Ptk. 6:324. § (3) bekezdés, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 190. o.

⁷⁹ Ptk.6:324. § (1) bekezdés, B. SZABÓ - ILLÉS - KOLOZS - MENYHEI - SÁNDOR, 2014., 190. o.

⁸⁰ MENYHÁRD ATTILA: A bizalmi vagyonkezelés a magyar polgári jogban In.: KISFALUDI ANDRÁS (SZERK.): Tanulmányok a bizalmi vagyonkezelés jogi szabályozásának elméleti alapjairól, Budapest, ELTE EÖTVÖS K., 2015., 268. o.

7. Utószó

Dolgozatom célja az volt, hogy egy átfogó képet adjon a bizalmi vagyongazdálkodási szerződés konstrukciójáról és ezen belül leginkább a vagyongazdálkodói szerepköréről, annak felelősségéről.

Az új Ptk. már kicsivel több, mint két éve lépett hatályba, de ezen a szerződéstípus a hazai jog számára még mindig kissé ismeretlennek, idegennek mutatkozik, valószínűleg ez annak köszönhető, hogy ez rendkívül ritka példa arra, hogy egy történelmi gyökerek nélküli jogi konstrukciót a hazai jogalkalmazásba így beemelnek.

Szükségnek tartottam ahhoz, hogy a vagyongazdálkodóról majd a vagyongazdálkodó felelősségéről írni tudjak, először elhelyezzem magát a bizalmi vagyongazdálkodást a magyar jogrendszerben illetve magát a vagyongazdálkodót ebben a jogviszonyban. Ahhoz, hogy a dolgozat címében szereplő felelősségi alakzathoz eljussak, nem kerülhettem meg, hogy rövidebb leírást adjak magáról a vagyongazdálkodói tisztség mikéntjéről is.

A felelősség esetében láthattuk, hogy a vagyongazdálkodói két irányba tartozik felelősséggel. A belső felelősség körében említésre került a visszerthes illetve az ingyenes szerződés során alakuló felelősség, illetve a továbbiakban kitértem arra is, hogy hogyan alakul ez az alakzat a közreműködők és tanácsadó alkalmazása során.

Külső felelősség ismertetése alatt pedig a kezelt vagyon terhére vállalt kötelezettségért illetve a harmadik személyeknek okozott kárért való felelősség alakulásáról szóltam. Végezetül pedig fontosnak tartottam pár szót ejteni arról az esetköréről is, hogy hogyan alakul több vagyongazdálkodó felelősség a bizalmi vagyongazdálkodás során illetve a felelősség korlátozásáról is.

Meglátásom szerint ezen felelősségi alakzatok rendkívül érdekesen alakulnak ebben az új jogi konstrukcióban, de egyelőre sok tapasztalatunk a magyar bírói jogalkalmazás során nincsen a témában, hiszen annyira új még ez a szabályozás, hogy mindössze egyetlen bejegyzett vagyongazdálkodóról tudunk az országban.

A bizalmi vagyonkezelés a gazdasági rendszerben számos cél megvalósítására alkalmas jogi konstrukciót jelenthet, így remélem a későbbiekben népszerűbbé válik hazánkban is ez a jogintézmény.

Irodalom-, jogszabályjegyzék, internetes hivatkozás

1. KISFALUDI ANDRÁS (SZERK.): Tanulmányok a bizalmi vagyonkezelés jogi szabályozásának elméleti alapjairól, Budapest, ELTE EÖTVÖS K., 2015.
2. SÁNDOR ISTVÁN: A bizalmi vagyonkezelés és a trust, Budapest, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., 2014.
3. VÉKÁS LAJOS (SZERK.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal. Budapest, CompLex, 2013.
4. B. SZABÓ GÁBOR - ILLÉS ISTVÁN - KOLOZS BORBÁLA - MENYHEI ÁKOS - SÁNDOR ISTVÁN: A Bizalmi Vagyonkezelés, Budapest, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., 2014.
5. a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
6. a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
7. a bizalmi vagyonkezelő vállalkozások pénzügyi biztosítékainak egyes szabályairól szóló 87/2014. (III.20.) Korm. Rendelet
8. Sándor István: A bizalmi vagyonkezelés és trust <http://ptk2013.hu/szakcikkek/sandor-istvan-a-bizalmi-vagyonkezeles-es-a-trust/2913> (utolsó letöltés ideje: 2016.05.10.)